

Številka: U-I-80/16-40
U-I-166/16-31, U-I-173/16-36
Datum: 5. 4. 2018

**PRITRDILNO LOČENO MNENJE SODNICE DR. DUNJE JADEK
PENSA K ODLOČBI ŠT. U-I-80/16, U-I-166/16, U-I-173/16 Z DNE
15. 3. 2018, KI SE MU PRIDRUŽUJE SODNICA DR. JADRANKA
SOVDAT**

Izbris iz registra stalnega prebivalstva Slovenije je hud in vsega obžalovanja vreden madež iz našega poosamosvojitvenega obdobja. Zaznamovala ga je kompleksna in sistematična motnja na področju varstva človekovih pravic. Ta se je žal še poglobila zaradi nepripravljenosti, da se posledice množičnih kršitev pravic poskuša vsaj omiliti; tudi s plačilom denarne odškodnine.

Izpodbijana zakonska določba Zakona o povračilu škode osebam, izbranim iz registra stalnega prebivalstva (v nadaljevanju ZPŠOIRSP) izvira iz obveznosti implementacije sodbe velikega senata Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) v zadevi *Kurić in drugi proti Sloveniji* z dne 26. 6. 2012 (v nadaljevanju pilotna sodba). V tej sodbi je ESČP Sloveniji naložilo vzpostavitev *ad hoc* odškodninske sheme. S plačilom denarne odškodnine, skladno tej mednarodnopравни obveznosti, naj bi Slovenija omilila posledice izbrisa, ki je izbranim osebam zanikal njihov pravni obstoj in jih spravil v posebej ranljiv in pravno povsem nezavarovani položaj. ESČP je namreč ugotovilo, da nacionalni pravni red ne ureja učinkovitega pravnega sredstva, ki naj omili posledice kršitev pravic izbranih oseb z denarno odškodnino. Iz odločitve ESČP v zadevi *Anastasov in drugi proti Sloveniji* z dne 18. 10. 2016 izhaja, da je Slovenija z ZPŠOIRSP v načelu zadostila obveznosti, naloženi v 9. točki operativnih določb iz pilotne sodbe,¹ a je ESČP pri tem izpostavilo, da morajo kritiko v zvezi z višino odškodnine najprej nasloviti nacionalna sodišča.²

¹ Prim. 71. točko odločitve ESČP v zadevi *Anastasov in drugi proti Sloveniji* z dne 18. 10. 2016.

² Prav tam, 73. točka obrazložitve.

Prav to kritiko so sodišča (predlagatelji) v tu obravnavanih zahtevah naslovila na ZPŠOIRSP. Izpodbijali so ga zaradi njegovega nedopustnega povratnega učinka v pridobljene pravice oškodovancev, upravičencev do denarne odškodnine po ZPŠOIRSP. Ključna graja je bila usmerjena na višino denarne odškodnine, ki je v izpodbijanem 12. členu opredeljena z maksimalno skupno višino, ne glede pri tem, če denarno ovrednotenje ugotovljenega dejanskega obsega škode ta znesek presega. Taka omejitev že na prvi pogled nasprotuje principoma popolne odškodnine pri povrnitvi premoženjske škode in pravični denarni odškodnini za nepremoženjsko škodo, ki sta uveljavljena v domačem odškodninskem pravu. Predlagatelji so z očitkom nedopustnega posega v pridobljene pravice v bistvu na Ustavno sodišče naslovili vprašanje kolizije med nadnacionalnim pogledom na nacionalno odškodninsko varstvo izbrisanih oseb z nacionalnim pogledom nanj.

I.

Pritrdilno mnenje k večinski odločbi podajam, ker želim izraziti nekaj svojih misli, ki jih je vzpodbudil proces odločanja v tem kočljivem primeru. Ta je bil prežet s časovno dimenzijo, s katero je neločljivo povezana najprej človeška in nato pravna razsežnost učinka izbrisa iz registra stalnega prebivalstva. V slednji se je izrisal trk med idealom nespremenljivosti prava (skozi čas) in močjo dejstva poteka časa, ki ga pravo na določeni časovni točki ovrednoti tako, da pravo kratko malo spremeni v nepravo. V mislih imam institut zastaranja. Tudi pogled na ta prav(n)i preobrat se je *ex post facto* spremenil. Spremenil se je zato, ker je Ustavno sodišče v letu 2015 (to je po začetku uporabe ZPŠOIRSP) v nekaterih odškodninskih primerih "izbrisanih," ki so odškodninske tožbe po 26. členu Ustave vložili leta pred začetkom uporabe ZPŠOIRSP, sprejelo stališče, ki je v bistvenem spremenilo pogled na dotlej prevladujoče prepričanje, da so ti njihovi odškodninski zahtevki zastarali.³ S to spremembo stališča so ti odškodninski zahtevki, vloženi leta pred začetkom uporabe ZPŠOIRSP, pridobili realno možnost uspeha. Protipravnost ravnanja organov oblasti namreč v nobenem izmed teh sodnih sporov ni bila zanikana in na tem zanikanju zavrnitev tožbenih zahtevkov ni bila utemeljena. S stališči Ustavnega sodišča o ustavnoskladni razlagi instituta zastaranja, ki ga je tudi za primer izbrisanih do začetka uporabe ZPŠOIRSP urejalo obligacijsko pravo, so ti odškodninski zahtevki leta 2015 tako (za nazaj) lahko pridobili pomen pričakovalnih pravic.

Dilema, kako razrešiti trk med nadnacionalnim pogledom na vprašanje nacionalnega odškodninskega varstva izbrisanih z nacionalnim pogledom nanj, se je poglobila s

³ Prim. odločbe Ustavnega sodišča št. Up-1177/12, Up-89/14, št. Up-1141/12, št. Up-1195/12 in št. Up-124/14, U-I-45/14, vse z dne 28. 5. 2015. V vseh teh sodnih primerih je bilo pravnomočno odločeno, da so zastarali odškodninski zahtevki, ki so bili vloženi pred začetkom uporabe ZPŠOIRSP na podlagi 26. člena Ustave.

soočenjem z obstojem pričakovalnih pravic. Težava je bila, da se je tudi ta trk, skladno spremembi stališča o zastaranju odškodninskih zahtevkov izbrisanih oseb, skozi čas kazal v različni luči. Pravzaprav je razpadel na dve platformi, ki sta popisani z različnima pravnima vsebinama. Ključno za njuno razlikovanje je prav pojmovanje pričakovalnih pravic in na tej podlagi izoblikovani prvi skupini oškodovancev⁴ – imetnikov pričakovalnih pravic do povrnitve škode zaradi izbrisa (več o tem v nadaljevanju). To pojasni, zakaj je razlog za izdajo pilotne sodbe sploh lahko postal hkrati tudi razlog in tema te ustavnosodne presoje. Vendar, se razume, s popolnoma drugega zornega kota. Predlagatelji so ZPŠOIRSP očitali, da nedopustno posega celo v že pridobljeno pravico do povračila škode, ki jo je za upravičence po ZPŠOIRSP opredeljevalo nacionalno pravo že pred uveljavitvijo ZPŠOIRSP. Ta trditev je paradoksalna. ZPŠOIRSP vendar implementira mednarodnopravno obveznost Slovenije iz pilotne sodbe, da vzpostavi *ad hoc* odškodninsko shemo, ki temelji na očitku, da izbrisanim osebam odškodninskega varstva nacionalno pravo ne zagotavlja učinkovito.

Ustavno sodišče se je tako soočilo s stališčema, ki se izključujeta. Po prvem stališču domači pravni red glede odškodninskega varstva za izbrisane ni bil učinkovit. To je bil nosilni razlog za izdajo pilotne sodbe in obveznost, da naj Slovenija vzpostavi posebno odškodninsko shemo. Po drugem stališču so imeli upravičenci po ZPŠOIRSP pred uveljavitvijo ZPŠOIRSP celo že pridobljeno pravico do odškodnine, ki jim je zagotavljala denarno odškodnino brez omejitve, ki jo ureja izpodbijana zakonska določba. Katera izmed protislovnih tez je resnična? Ali pa je protislovnost morda zgolj navidezna, če ju vzporejamo, upošteva njuno časovno dimenzijo?

Nakazane protislovnosti ni bilo mogoče razrešiti brez upoštevanja časovne dimenzije tu soočenih različnih stališč. Današnji zorni kot je, kot sem razumela, narekoval upoštevanje spremembe stališča o zastaranju. Le na ta način je bilo mogoče opredeliti odškodninsko varstvo, kakršnega bi pravo, upošteva spremenjeno stališče o zastaranju, omogočalo že pred začetkom uporabe ZPŠOIRSP. To *danost* je ustavna presoja morala opredeliti. Sicer presoje izpodbijane zakonske določbe z vidika načela zaupanja v pravo sploh ne bi mogla opraviti. Zanj je namreč ključen (med drugim) odgovor na vprašanje, ali se je položaj naslovnikov izpodbijane ureditve z njeno uveljavitvijo poslabšal in, če se je, za "koliko" se je poslabšal.

II.

ESČP leta 2012 ob izdaji pilotne sodbe seveda ni moglo imeti pred očmi, da bo Ustavno sodišče v letu 2015 sprejelo v odškodninskih primerih, sproženih že leta pred začetkom uporabe ZPŠOIRSP, stališče, ki je v bistvenem spremenilo pogled na dotlej

⁴ Prim. 25. točko obrazložitve večinske odločbe.

prevladujoče prepričanje, da so odškodninski zahtevki zaradi izbrisa po 26. členu Ustave zoper državo že zastarali. ESČP zato tudi ni moglo upoštevati, da so odškodninski zahtevki po 26. členu Ustave zaradi izbrisa, s katerimi so oškodovanci že pred začetkom uporabe ZPŠOIRSP uveljavljali denarno odškodnino, morda lahko utemeljeni.⁵ Upoštevalo je lahko le, da izbrisani z odškodninskimi zahtevki dotlej v Sloveniji niso bili uspešni; in zato je presodilo, da obstoji v nacionalnem pravu vrzel. Prav očitek o vrzeli nacionalnega prava je zakonodajalec z ZPŠOIRSP tudi odpravil. Zakonodajalec je pri tem očitno na splošno predpostavil, da so prav vse odškodninske terjatve zaradi izbrisa zastarane;⁶ sicer izključitev pravil o zastaranju, ki jih ureja obligacijsko pravo, ne bi bila smiselna (prim. drugi odstavek 11. člena ZPŠOIRSP).

Ex post facto pogled je bil uvod v razmislek, ali je mogoče brez pomislekov pritrditi zakonodajalcu, da je z ZPŠOIRSP v resnici odpravil vrzel na področju nacionalnega odškodninskega prava za vse "izbrisane," ali pa je morda nedopustno posegel v njihov položaj, ker te vrzeli sploh ni bilo. Vendar predlagatelji niso bili prepričljivi s stališčem, da so vsi "izbrisani" imeli celo že pridobljeno pravico do odškodnine po nacionalnem pravu ob začetku uporabe ZPŠOIRSP.⁷ Zato teze, da vrzeli v odškodninskem nacionalnem pravu morebiti sploh ni bilo, ni bilo mogoče utemeljiti.

Toda na drugi strani ni bilo mogoče ignorirati spremenjenega stališča o zastaranju. Zakaj? Če odškodninski zahtevki po 26. členu Ustave zaradi izbrisa ni bil zastaran, upoštevaje pri tem pravila, ki so veljala po obligacijskem pravu, veljavnem ob začetku uporabe ZPŠOIRSP, tak zahtevki utemelji obstoj pričakovalne pravice.⁸ In z njo opredeljen pravni položaj oškodovanca prav zato terja strožjo presojo posega ZPŠOIRSP v ta pravni položaj z vidika načela zaupanja v pravo. Vsebina 12. člena, če je soopredeljena s prvim odstavkom 28. člena ZPŠOIRSP, ima, kot razumem, ob predpostavki posega v pričakovalne pravice drugačen ustavnopravni pomen, kot vsebina 12. člena ZPŠOIRSP sama zase. Zato je bila prva skupina oškodovancev v *drugačnem* pravnem položaju kot tisti oškodovanci, za katere se na abstraktni ravni predpostavlja, da v istem časovnem trenutku niso imeli pričakovalne pravice (druga skupina oškodovancev).⁹ Z vidika načela zaupanja v pravo je bilo tako pomembno, ali je izpodbijana zakonska določba trčila v pričakovalno pravico, pa tudi, da je prehodna določba prvega odstavka 28. člena ZPŠOIRSP pomenila spremembo materialnopravnih pravil *med* sodnim postopkom in to v primerih, v katerih je bila tožena država zaradi protipravnega ravnanja njenih organov oblasti.

⁵ Na tem mestu namenoma poenostavljam, ker zanikanje, da izbris ni bil protipravno ravnanje organov oblasti, ni bil razlog za zavrnitev odškodninskih zahtevkov v sodnih sporih.

⁶ Prim. Predlog zakona o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva, EPA 1345-VI, Poročevalec DZ z dne 29. 7. 2013.

⁷ Prim. 20. točko obrazložitve večinske odločbe.

⁸ Prim. 24. točko obrazložitve večinske odločbe.

⁹ Prim. 25. točko obrazložitve večinske odločbe.

III.

Navedeni izhodišči, ki sta v ustavnosodni presoji z vidika zaupanja v pravo ustaljeni, sta me napeljali na naslednje kočljivo vprašanje: ali je v pogledu višine odškodnine dopustna različna obravnava upravičencev po ZPŠOIRSP?

Argument Vlade, da je vse upravičence po ZPŠOIRSP zakonodajalec moral v pogledu omejitve denarne odškodnine obravnavati enako zaradi zahteve načela enakosti pred zakonom, se zdi prepričljiv. Vsi so glede okoliščine nastanka škode s protipravnim izbrisom iz registra stalnega prebivalstva v enakem položaju. A argument Vlade je, menim, prepričljiv le na prvi pogled. Načelo enakosti pred zakonom namreč ne zahteva, da se prva izmed primerjanih skupin obravnava *slabše*, kot bi se morala, če se upošteva njen dani pravni položaj. Prav nasprotno. Skrajno pojmovanje enakosti, brez upoštevanja posebne narave nekega dejanskega in pravnega položaja, lahko privede do neenakosti.¹⁰ To, da se v nacionalnem pravnem redu *na novo* ureja položaj upravičencev po ZPŠOIRSP, zato ni razlog, da se poslabša v nacionalnem pravu takrat dani pravni položaj prve skupine. Načelo enakega obravnavanja tega ne upraviči. Obstoja pravice z njim ni mogoče spodkopati. Menim, da bi tako pojmovanje zahteve enakosti pred zakonom vodilo v oddaljevanje od ideala pravičnosti, ki to ustavno zapoved osmišlja.

Drugače kot pri prvi skupini pri drugi skupini oškodovancev ni bilo mogoče na splošno predpostaviti, da so imeli ob začetku uporabe ZPŠOIRSP pričakovalno pravico do povračila škode po 26. členu Ustave. To ne pomeni, da morebiti konkretni odškodninski zahtevki po 26. členu Ustave zaradi okoliščin primera ni zastaral, četudi bi bila tožba vložena po začetku uporabe ZPŠOIRSP. Vendar to je tema konkretnega sodnega postopka in večinska odločba, menim, ne bi smela preprečevati možnosti njene obravnave. Glede presoje na abstraktni ravni pa naj spomnim, da predlagatelji niso bili prepričljivi s stališčem, da je ZPŠOIRSP nedopustno posegel v že pridobljene pravice *vseh* upravičencev po tem zakonu. Abstraktna raven presoje je zato morala upoštevati, da je ZPŠOIRSP *na novo* uredil (med drugim) možnost vložitve odškodninske tožbe, ki ni identična tožbi po 26. členu Ustave, ker je na splošni ravni predpostavil, da pravice do povračila škode po dotedanjem nacionalnem pravu takrat zaradi zastaranja niso več imeli. Zato je zakonodajalec ZPŠOIRSP moral sprejeti. To je bila tudi mednarodno pravna obveznost Republike Slovenije iz pilotne sodbe. In z njo je bil opredeljen pravni položaj druge skupine oškodovancev, ki je bil zaradi presoje z vidika zaupanja v pravo (*le* ta je bila zgornja premisa presoje

¹⁰ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-57/92 z dne 3. 11. 1994 (Uradni list, št. 76/94, in OdiUS III, 117).

Ustavnega sodišča) pomemben za odgovor na vprašanje poslabšanja njihovega položaja in njegove ustavne dopustnosti.¹¹

Toda, ali bi bilo morda kljub temu, da sta bila pravna položaja omenjenih dveh skupin oškodovancev ob začetku uporabe ZPŠOIRSP različna, treba vse oškodovance, upravičence po ZPŠOIRSP, obravnavati enako, ker so v pogledu nastanka škode v enakem položaju? Vendar tokrat drugače kot trdi Vlada: ali bi bilo treba *drugo* skupino oškodovancev obravnavati enako kot prvo skupino, ker načelo enakosti pred zakonom narekuje njihovo enako obravnavo?

Načelo enakosti pred zakonom ni bilo zgornja premisa presoje Ustavnega sodišča. Predlagatelji izpodbijani ureditvi neskladnosti z načelom enakosti v zgoraj nakazanem pogledu tudi niso mogli očitati, ker ZPŠOIRSP tu obravnavanega razlikovanja med prvo in drugo skupino oškodovancev ne ureja. Do tega razlikovanja je prišlo zaradi presoje z vidika načela zaupanja v pravo, ki je, kot sem razumela, zaradi različne intenzivnosti tega posega v položaj upravičencev po ZPŠOIRSP morala upoštevati različni pravni položaj upravičencev po ZPŠOIRSP iz prve in druge skupine oškodovancev ob začetku njegove uporabe. Je torej to stališče morda v neskladju z zahtevo po enakosti pred zakonom? Bi bilo treba zaradi te ustavne zahteve v drugem koraku ustavne presoje "izenačiti" položaj druge skupine oškodovancev s prvo skupino?

Ne zdi se mi, da razlikovanje, do katerega je prišlo zaradi presoje z vidika načela zaupanja v pravo, trči v načelo enakosti. Upošteva namreč *različnost* položaja upravičencev po ZPŠOIRSP ob začetku njegove uporabe. Drugačno stališče bi pomenilo, da bi to razliko in presojo iz prvega koraka, ki na njej temelji, v drugem koraku presoje zaobšli. Trk z načelom enakosti pred zakonom namreč predpostavlja, da sta položaja primerjanih skupin v bistvenem podobna. Presoja Ustavnega sodišča bi se, če bi se v drugem koraku morala soočiti z načelom enakosti pred zakonom, obenem oprla na tezi o različnosti in podobnosti položajev primerjanih skupin upravičencev po ZPŠOIRSP. Hkrati bi pritrjevala razvejanosti in notranji hierarhiji pravnega sistema in to obenem zanikala. Na ta način bi upoštevala kriterije, po katerih se ravna strogost presoje z vidika načela zaupanja v pravo, in ki so odvisni od intenzivnosti okrnitve pravne varnosti; in hkrati bi te kriterije zanikala. Opreti presojo na protislovne razloge, se mi ne zdi prepričljivo.

IV.

¹¹ Prim. 35. točko obrazložitve večinske odločbe.

Ex post facto razplet dileme protislovnosti mednarodnopravnega pogleda na nacionalno odškodninsko varstvo izbrisanih z nacionalnim pogledom nanj je tako žal prinesel razpad nacionalnega odškodninskega varstva izbrisanih na dve platformi. Bi se temu zapletu ustavnosodna presoja morda vendarle lahko izognila?

Na dlani je, da bi ta zaplet presegla takojšnja razveljavitev izpodbijanega 12. člena ZPŠOIRSP. Vendar takojšnje razveljavitve izpodbijanega 12. člena ZPŠOIRSP razlogi večinske odločbe ne utemeljujejo.¹² Iz tega lahko izpeljem, da bi se ustavnosodna presoja razpadu nacionalnega odškodninskega varstva izbrisanih lahko izognila, če bi lahko z vidika načela zaupanja v pravo (to načelo je bila zgornja premisa ustavnosodne presoje) presojala ustavno dopustnost ureditve za drugo skupino oškodovancev po drugačnih kriterijih.¹³

Doslej je Ustavno sodišče ukrepe zakonodajalca, ki so trčili v načelo zaupanja v pravo iz razloga nevzdržne obremenitve proračuna, presojalo, upošteva je pri tem javnofinančne zmožnosti države v času sprejemanja izpodbijanega ukrepa in takrat narejene ocene in predvidevanja o vplivu ukrepa na zmožnost države za izpolnjevanje še drugih obveznosti.¹⁴ To je bilo tudi izhodišče za presojo ustavne dopustnosti izpodbijane zakonske določbe v večinski odločbi. Ali bi morali v tem kočljivem primeru presojati, ali je zakonodajalec ob sprejemanju ZPŠOIRSP upravičeno izhajal iz takrat danih premis, zastaviti drugače; in namesto teh upoštevati današnje razmere. To bi pomenilo, da bi se lahko upoštevalo dvoje. Prvič, da se rok za vložitev odškodninskih tožb po ZPŠOIRSP izteka in se tudi sicer nakazuje, da bo obveznost države iz naslova odškodninskih zahtevkov v bistvenem manjša od predvidevanj iz časa sprejemanja ZPŠOIRSP; in drugič, zdi se, da je javnofinančno stanje boljše, kot je bilo ob sprejemu ZPŠOIRSP. Os presoje bi se iz razmer in predvidevanj ob sprejemu ZPŠOIRSP premaknila na razmere ob presoji Ustavnega sodišča in sedaj poznana dejstva. Upošteval bi se *ex post facto* pogled in dejstva, ki ob sprejemanju ZPŠOIRSP niso bila in niso mogla biti znana.

Za tak preobrat nisem našla ustavnopravnih razlogov. Naj obrazložim.

Načeli prilagajanja prava družbenim razmeram in zaupanja v pravo sta, čeravno obe izpeljani iz načela pravne države, pogosto v medsebojnem nasprotju. Načelo zaupanja v pravo varuje bistveno prvino pravne države, tj. pravno varnost. Načelo prilagajanja prava družbenim razmeram pravno varnost krni, če "naknadno" posega v

¹² Prim. 49., 50. in 51. točko večinske odločbe.

¹³ "Kajti, le če zastavimo pravo vprašanje, se nam odpre povsem nov kontinent vednosti, za njim pa se zgrnejo še druga bistvena vprašanja. Resničnost pa, ki kot prekaljen kriminalc ne pisne kar spontano, če je prej ne zaslišimo, nam bo odgovarjala le, skladno z vprašanji, ki ji jih zastavljamo." Iz. T. Eagleton, Smisel življenja, Zelo kratek uvod, Krtina, Ljubljana 2009, str. 17.

¹⁴ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. U-II-1/12, U-II-2/12 z dne 17. 12. 2012 (Uradni list RS, št. 102/12, in OdlUS XIX, 39), 46. točka obrazložitve.

bolj ali manj pravno varovane položaje. Prilagajanje prava danim družbenim razmeram je stalnica zakonodajnega urejanja, a tudi pogosto predmet ustavnosodne presoje z vidika načela zaupanja v pravo. Razrešitev njune kolizije je bistvo ustavnosodne presoje z vidika načela zaupanja v pravo. Ta je bila tudi tema ustavnosodne presoje v obravnavanem primeru. V tej konstelaciji morebitna dolžnost zakonodajalca, da prilagaja pravo družbenim razmeram, *ni* in ne more biti merilo presoje temveč ostaja predmet presoje.

Neizogibno je, da je med sprejetjem zakona in trenutkom ustavne presoje časovna razdalja. In presoja, ali je izpodbijana zakonska določba prekomerno okrnila zaupanje v pravo, se ozira v preteklost. Upošteva zato družbene razmere ob sprejemanju izpodbijane zakonske ureditve in se sprašuje, ali je zasledovana korist konkretne ureditve, s katero se pravo prilagaja družbenim razmeram, sorazmerna poslabšanju položaja prizadetih, v katerega ta ureditev posega in s tem pravno varnost krni. Te presoje, menim, ni mogoče opraviti z upoštevanjem dejstev, ki obstajajo v času presoje. Ustavno presojo izpodbijane zakonske ureditve z vidika zaupanja v pravo bi na ta način izpostavili spreminjajočim družbenim razmeram, ki so zdaj bolj zdaj manj ugodne in ki jih soopredeljujejo nenehno spreminjajoči in medsebojno konkurirajoči interesi. Na ta način bi spodkopali prav to, kar naj načelo zaupanja v pravo zagotavlja – pravno varnost. Ne zdi se mi, da bi bila tovrstna merila združljiva s presojo z vidika načela zaupanja v pravo.

dr. Dunja Jadek Pensa
Sodnica

dr. Jadranka Sovdat
Sodnica